

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Центральноукраїнський державний педагогічний університет
імені Володимира Винниченка**

Кафедра соціальної роботи, соціальної педагогіки та психології

**«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри**

д.п.н., доцент Рацун О.А.

«29» серпня 2019 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПСИХОЛОГІЯ**

Спеціальність/напрямок: 014.07 Середня освіта (Географія)

Освітні програми: «Середня освіта (Географія та Мова і література (англійська))

Факультети: природничо-географічний факультет

форма навчання денна

2019 – 2020 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Психологія» для студентів спеціальності 014 Середня освіта.

Розробник: доцент, кандидат психологічних наук Ржевська-Штефан З.О.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри соціальної роботи, соціальної педагогіки та психології

Протокол від 29 серпня 2019 року № 1.

Завідувач кафедри
доктор педагогічних наук, професор

О.А. Рацул

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність/напрямок, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 2,5	Галузь знань <u>01. Освіта/Педагогіка</u>	Нормативна	
Індивідуальне науково-дослідне завдання <i>«Вивчення індивідуально-психологічних особливостей особистості».</i>	Спеціальність/напрямок: 014.07 Середня освіта (Географія) ОП «Середня освіта (Географія та Мова і література (англійська))	Рік підготовки	
		1-й	
Загальна кількість годин – 135		Семестр	
		1-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2	Рівень вищої освіти: бакалавр	Лекції	
		20 год.	20 год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	14 год.
		Самостійна робота	
		29 год.	26 год.
		Індивідуальні завдання:	
		10 год.	
		Вид контролю:	
		залік	екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

«Психологія» є складовою частиною дисциплін психолого-педагогічного циклу нормативного блоку. Її вивчення передбачає розв'язання низки завдань фундаментальної професійної підготовки висококваліфікованих фахівців, зокрема: опанування системи знань про закономірності психічного розвитку та становлення особистості на різних етапах її життя.

Метою курсу «Психологія» є забезпечення майбутніх вчителів теоретичними знаннями з основ психології, зокрема таких її розділів як загальна, соціальна, вікова та педагогічна психологія. В результаті студенти мають бути озброєні знаннями про індивідуально-психологічні та вікові особливості особистості дитини як об'єкта педагогічної та суб'єкта учбової діяльності.

Також засвоєння курсу має сприяти формуванню загальної психологічної культури та компетентності студентів, процесу самовдосконалення і самовиховання майбутніх учителів як фахівців-професіоналів.

Завдання курсу:

- розкрити специфіку психологічної науки, ознайомити студентів з основними етапами становлення психологічної науки та основними її розділами;
- сформуванати наукове уявлення про сутність психіки і свідомості, їх функцій і структур, а також про закономірності психічного розвитку людини;
- ознайомити студентів із сутністю психічних процесів, станів та властивостей людини, розкрити їх індивідуально-психологічні особливості;
- розкрити сутність структури особистості та особливості міжособистісних стосунків у малих групах;
- сформуванати у студентів систему наукових знань про віковий розвиток особистості, способи психолого-педагогічного впливу, розкрити можливості застосування цих знань в умовах організованого навчально-виховного процесу;
- навчити студентів практично володіти психологічними методами діагностики рівня психічного розвитку школяра;
- підготувати студентів до навчально-дослідницької роботи, що виявлятиметься в написанні ними курсових і дипломних робіт.
- сформуванати у майбутніх вчителів переконання про доцільність і корисність отриманих знань з психології та набутих вмінь у практичній роботі.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі **компетентності**:

Інтегральна компетентність - Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології або у процесі

навчання, що передбачає застосування теорій та методів психологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов

Загальні компетентності:

Системні компетентності:

ЗК2 – здатність до критичного осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей, зрозумілого і недвозначного донесення власних висновків, а також знань і пояснень, що їх обґрунтовують, до осіб, які навчаються.

ЗК4 – здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями, набувати соціальні навички (soft skills), спеціалізовані концептуальні знання в процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, усвідомлення можливості навчання впродовж життя.

ЗК5 – здатність застосовувати набуті знання на практиці, критично сприймати інформацію, виявляти, ставити та вирішувати проблеми, генерувати нові ідеї (креативність), приймати обґрунтовані рішення, адаптуватися та діяти в новій ситуації.

Інструментальні компетентності:

ЗК8 – здатність до прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

Міжособистісні компетентності:

ЗК11 – навички міжособистісної взаємодії, уміння працювати автономно та в команді.

ЗК12 – здатність діяти на засадах етичних міркувань (мотивів), дотримуватися гендерної рівності, позитивно ставитися до представників інших культур, застосовувати соціальні навички (soft skills).

Фахові компетентності спеціальності

ФК4 – володіння методикою географічних та педагогічних досліджень, здатність виконувати польові дослідження природних і суспільних об'єктів та процесів, педагогічні дослідження, інтерпретувати отримані результати досліджень, застосовувати їх у професійній діяльності.

ФК5 – здатність до виконання функціональних обов'язків вчителя географії та класного керівника, педагогічного мислення, осмислення та аналізу педагогічної дійсності, застосування творчого підходу, моделювання та розв'язування педагогічних ситуацій, планування навчально-виховної роботи з дітьми, педагогами та батьками, застосування індивідуального підходу, розвитку творчих здібностей, активізації пізнавальної діяльності, дотримання педагогічного такту.

ФК6 – здатність вивчати психологічні особливості засвоєння учнями навчальної інформації з метою діагностики, прогнозу ефективності та корекції освітньо-виховного процесу у середній школі, результатів конкретних педагогічних впливів, створювати сприятливий позитивний емоційний клімат на уроці, управляти учнівським колективом, комунікувати зі спільнотами, організувати комунікацію учнів, створювати рівноправне,

справедливе освітнє середовище, що сприяє навчанню всіх учнів, незалежно від їх соціокультурних та економічних особливостей.

ФК7 – здатність застосовувати набуті географічні і психолого-педагогічні компетентності, знання сучасних методик і освітніх технологій для формування в учнів загальних і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків географії відповідно до вимог державного стандарту з освітньої галузі «Природознавство» в основній (базовій) середній школі.

Програмні результати навчання **Знання і розуміння**

Студент:

ПРН4 – *знає* психолого-педагогічні аспекти навчання і виховання учнів, сучасні теоретичні та прикладні основи методики навчання географії в загальноосвітній школі, вимоги безпеки життєдіяльності й охорони праці в загальноосвітньому навчальному закладі;

Уміння

Студент:

ПРН11 – *виконує* польові дослідження природних і суспільних об'єктів та процесів, педагогічні дослідження, *інтерпретує* отримані результати досліджень, *застосовує* їх у професійній діяльності;

ПРН12 – *застосовує* набуті географічні та психолого-педагогічні компетентності, сучасні методики й освітні технології, в тому числі й інформаційні, для формування в учнів загальних і предметних компетентностей, здійснення міжпредметних зв'язків та формування основ цілісної природничо-наукової картини світу, відповідно до вимог державного стандарту з освітньої галузі «Природознавство» основної (базової) середньої школи;

ПРН13 – *виконує* функціональні обов'язки вчителя географії та класного керівника, педагогічно мислить, *аналізує* педагогічну дійсність, застосовує творчий підхід до педагогічної діяльності, моделює та розв'язує педагогічні ситуації, *планує* навчально-виховну роботу з дітьми, педагогами та батьками, *застосовує* індивідуальний підхід, *дотримується* педагогічного такту.

ПРН14 – *застосовує* методики психодіагностики у школі з метою здійснення диференційного навчання і оптимізації навчально-виховного процесу, *прогнозує* розвиток та виховання особистості дитини, результати конкретних педагогічних впливів, *створює* сприятливий позитивний емоційний клімат на уроці, *управляє* учнівським колективом, здатен до комунікації зі спільнотами;

Комунікація

Студент:

ПРН17 – *організовує* співпрацю учнів і вихованців та ефективно працює в команді (педагогічному колективі освітнього закладу, інших професійних об'єднаннях), визначає оптимальні шляхи організації учнівського колективу в різних видах діяльності;

ПРН18 – *розуміє* значення культури як форми людського існування, цінує різноманіття та мультикультурність світу і керується у своїй діяльності

сучасними принципами толерантності, діалогу, співробітництва та гендерної рівності.

Автономія і відповідальність

Студент:

ПРН19 – самостійно *організовує* процес навчання, *забезпечує* рівноправне, справедливе освітнє середовище, що сприяє навчанню всіх учнів, незалежно від їх соціокультурних та економічних особливостей, здійснює педагогічний супровід процесів соціалізації та професійного самовизначення учнів, підготовки їх до свідомого вибору життєвого шляху.

3. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Основи загальної психології.

Тема 1. Психологія як наука. Психіка і свідомість.

Психологія як наука та навчальна дисципліна. Огляд історії виникнення та становлення психології. Предмет та завдання психології на сучасному етапі розвитку суспільства. Джерела психологічних знань. Поняття про побутову та наукову психологію. Поняття психіки, її функції та структура. Психіка і мозок. Рівні вияву психіки людини. Диференціація свідомих та неусвідомлюваних аспектів психіки людини.

Тема 2. Пізнавальні психічні процеси: чуттєве пізнання (відчуття та сприймання), пам'ять.

Чуттєве та раціональне пізнання. Взаємозв'язок пізнавальних психічних процесів. Види відчуттів. Особливості сприймання. Види пам'яті: механічна, логічна, сенсорна, короткочасна, оперативна, довготривала. Процеси пам'яті: запам'ятовування, збереження, відтворення, забування. Умови ефективного запам'ятовування.

Тема 3. Пізнавальні психічні процеси: раціональне пізнання.

Мислення та уява: умови виникнення та розвиток в онтогенезі. Види мислення. Логічні операції. Види уяви. Індивідуальні особливості пізнавальних психічних процесів.

Тема 4. Увага.

Увага як стан свідомості, її функції та фізіологічні основи. Види уваги за спрямованістю та активністю свідомості: внутрішня та зовнішня увага, мимовільна, довільна та післядовільна увага. Статичні та динамічні властивості уваги. зосередженість, стійкість, обсяг, переключення, розподіл уваги, неуважність, розсіяність уваги. Проблема неуважності, її причини та способи подолання.

Тема 5. Емоції та почуття.

Поняття про емоційну (афективну) сферу психіки, її функції. Емоції, почуття, афекти, настрої, пристрасті, фрустрація. Взаємозв'язок афективної сфери з іншими проявами психіки людини: зв'язок емоцій та потреб. Емоції та почуття, їх диференціація. Фізіологічні основи переживання емоцій та почуттів, їх вісцеральні та експресивні прояви. Види емоцій та почуттів. Регуляція негативних емоційних станів.

Тема 6. Воля.

Поняття про волю, вольове зусилля. Функції волі: спонукальна та гальмівна. Вольові дії: мимовільні, довільні, прості та складні. Структура складної вольової дії. Розвиток волі в онтогенезі. Проблеми розвитку та формування волі. Вольова саморегуляція.

Тема 7. Мотивація.

Поняття «мотивація», «мотив», «потреба». Внутрішня та зовнішня мотивація та її вплив на результат діяльності. Мотивація досягнення успіху та мотивація уникнення невдачі. Основні причини низького рівня мотивації: відсутність розуміння смислу діяльності для себе та неадекватна самооцінка і страх невдачі. Вплив характеру взаємодії з дорослим на розвиток мотивації досягнення успіху або мотивації уникнення невдачі.

Тема 8. Особистість.

Диференціація та співвідношення понять «індивід», «особистість», «індивідуальність». Психологічна структура особистості за А.В.Петровським та К.К.Платоновим. Спрямованість особистості. Типи спрямованості. Самосвідомість особистості та «Я-концепція» особистості.

Тема 9. Індивідуально-типологічні особливості особистості: Темперамент.

Поняття про темперамент. Основні теорії темпераменту. Зв'язок між типом нервової системи і темпераментом. Характеристика типів темпераменту. Роль, яку темперамент відіграє у діяльності людини. Враховування темпераменту у вихованні зростаючої особистості.

Тема 10. Індивідуально-типологічні особливості особистості: Характер та здібності.

Поняття про характер. Структура характеру, основні риси типового характеру. Характеристика акцентуацій характеру. Особливості виховання та формування характеру. Поняття про здібності. Прояв здібностей у діяльності людини. Класифікація видів здібностей. Диференціація понять «здібності», «задатки», «обдарованість», «талант», «геніальність».

Розділ 2. Основи вікової та педагогічної психології.

Тема 11. Психічний розвиток і навчання.

Поняття про психічний розвиток. Рушійні сили психічного розвитку. Види протиріч, що спонукають до розвитку. Фактори психічного розвитку. Психічний розвиток і навчання. Зони розвитку: актуального та найближчого. Поняття про вік та вікову періодизацію психічного розвитку. Вікова періодизація Д.Б. Ельконіна. Вікова періодизація Е. Еріксона.

Тема 12. Психологія дошкільного дитинства.

Особливості психічного розвитку дитини в період немовляти. Розвиток дитини в ранньому віці. Психічний розвиток дитини у дошкільному віці. Врахування вікових особливостей в навчанні дошкільників в групах раннього розвитку.

Тема 13. Молодший шкільний вік.

Психологічна готовність дитини до навчання у школі. Загальна характеристика ситуації розвитку молодших школярів. Розвиток психічних

процесів у молодшому шкільному віці. Формування особистості молодшого школяра. Врахування вікових особливостей в навчанні та вихованні.

Тема 14. Підлітковий вік.

Загальна характеристика ситуації та особливостей розвитку підлітка. Криза тринадцяти років. Стосунки підлітків з однолітками та дорослими. Розвиток пізнавальних психічних процесів підлітків. Формування особистості підлітка. Врахування вікових особливостей в навчанні та вихованні.

Тема 15. Старший шкільний вік.

Соціальна ситуація розвитку старшокласників. Розумовий розвиток у ранньому юнацькому віці. Особливості особистісного розвитку в ранньому юнацькому віці. Врахування вікових особливостей в навчанні та вихованні.

Тема 16. Основи психології учіння.

Розмежування понять «научіння», «учіння», «навчання», «учбова діяльність». Види учіння, структура учіння. Психологічний зміст поняття «учбова діяльність» та її характеристики: мотивація, учбова задача, учбова дія, контроль та самоконтроль, оцінка та самооцінка. Проблеми мотивації учіння.

Тема 17. Основи психології навчання.

Поняття про навчання та його психологічні механізми. Структура навчання. Види і форми навчання. Традиційне та інноваційне навчання. Проблема неуспішності, її причини, шляхи подолання та попередження.

Тема 18. Основи психології виховання.

Психологічні механізми виховання. Виховний вплив та його ефективність. Вікові особливості виховання. Індивідуальний підхід у вихованні. Мотиви «поганої» дисципліни за Дрейкурсом. Стратегії термінового припинення «поганої» поведінки та стратегії її попередження.

Тема 19. Педагогічне спілкування.

Стили педагогічного спілкування. Шкільний конфлікт. Основні стилі поведінки при розв'язанні конфлікту. Шляхи попередження конфліктів. Стратегії конструктивного виходу з конфлікту. Булінг: стратегії подолання та профілактики.

Тема 20. Психологічний аналіз професійної компетентності педагога.

Сутність педагогічної діяльності: мета, предмет, об'єкт, мотиви, продукт та результат педагогічної діяльності. Рівні продуктивності педагогічної діяльності. Професійно важливі якості педагога. Стили педагогічної діяльності. Професійне вигорання педагогів.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин денна форма					
	усього	лекції	практ.	конс.	інд.	СРС
1	2	3	4	5	6	7
Розділ 1. Основи загальної психології						
Тема 1. Психологія як наука. Психіка і свідомість	7	2	2		-	3
Тема 2. Пізнавальні психічні процеси: чуттєве пізнання (відчуття та сприймання), пам'ять.	6	2	1		-	3
Тема 3. Пізнавальні психічні процеси: раціональне пізнання.	6	2	1		-	3
Тема 4. Увага.	6	2	2		-	2
Тема 5. Емоції та почуття.	7	2	2		-	3
Тема 6. Воля.	7	2	2		-	3
Тема 7. Мотивація.	7	2	2		-	3
Тема 8. Особистість.	7	2	2		-	3
Тема 9. Індивідуально-типологічні особливості особистості: темперамент.	7	2	2		-	3
Тема 10. Індивідуально-типологічні особливості особистості: характер та здібності.	5	2	-		-	3
Разом за розділом I	65	20	16		-	29
Розділ 2. Основи вікової та педагогічної психології						
Тема 11. Психічний розвиток і навчання.	6	2	-		-	4
Тема 12. Психологія дошкільного дитинства.	7	2	2		-	3
Тема 13. Молодший шкільний вік.	7	2	2		-	3
Тема 14. Підлітковий вік.	7	2	2		-	3
Тема 15. Психологія ранньої юності	6	2	2			2
Тема 16. Основи психології учіння.	5	2	1		-	2
Тема 17. Основи психології навчання.	5	2	1		-	2
Тема 18. Основи психології виховання.	6	2	2		-	2
Тема 19. Педагогічне спілкування.	6	2	2		-	2
Тема 20. Психологічний аналіз професійної компетентності педагога.	5	2	-			3
Разом годин за розділом II	60	20	14		-	26
ІНДЗ						
ІНДЗ	10	-	-	-	10	-
Усього годин	135	40	30		10	55

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Психологія як наука. Психіка і свідомість.	2
2.	Пізнавальні психічні процеси: чуттєве пізнання (відчуття та сприймання), пам'ять.	1
3.	Пізнавальні психічні процеси: раціональне пізнання.	1
4.	Увага.	2
5.	Почуття та емоції.	2
6.	Воля.	2
7.	Мотивація.	2
8.	Особистість.	2
9.	Індивідуально-типологічні особливості особистості.	2
10.	Психологія дошкільного дитинства.	2
11.	Молодший шкільний вік.	2
12.	Підлітковий вік.	2
13.	Психологія ранньої юності	2
14.	Основи психології учіння.	1
15.	Основи психології навчання.	1
16.	Основи психології виховання.	2
17.	Педагогічне спілкування.	2
	Разом	30

6. Теми лабораторних занять (не передбачено)

7. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Психологія як наука. Психіка і свідомість.	3
2.	Пізнавальні психічні процеси: чуттєве пізнання (відчуття та сприймання), пам'ять.	3
3.	Пізнавальні психічні процеси: раціональне пізнання.	3
4.	Увага.	2
5.	Почуття та емоції.	3
6.	Воля.	3
7.	Мотивація.	3
8.	Особистість.	3
9.	Індивідуально-типологічні особливості особистості. Темперамент.	3
10.	Індивідуально-типологічні особливості особистості. Характер та здібності.	3
11.	Психічний розвиток і навчання.	4
12.	Психологія дошкільного дитинства.	3

13.	Молодший шкільний вік.	3
14.	Підлітковий вік.	3
15.	Психологія ранньої юності	2
16.	Основи психології учіння.	2
17.	Основи психології навчання.	2
18.	Основи психології виховання.	2
19.	Педагогічне спілкування.	2
20.	Психологічний аналіз професійної компетентності педагога.	3
	Разом	55

8. Індивідуальні завдання

ІНДЗ з психології спрямоване на вивчення студентом своїх індивідуально-психологічних особливостей і того, як вони впливають на його навчально-професійну діяльність.

Завдання передбачає виконання ряду психодіагностичних методик, які виконуються студентом протягом всього семестру на практичних заняттях та під час виконання домашніх завдань. В кінці семестру студент проводить узагальнення проведених психодіагностик і оформлює їх у вигляді звіту.

9. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з літературними джерелами; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

10. Методи контролю

Попередній контроль: вхідний контроль знань.

Поточний контроль:

- *контроль на лекції*: усне опитування студентів, тести;

- *контроль на практичних заняттях*: вибіркоче усне опитування; фронтальне стандартизоване опитування за карточками, тестами протягом 5-10 хв.;

фронтальна перевірка виконання домашніх завдань; робота біля дошки окремих студентів для самостійного розв'язування психологічних задач, письмові відповіді на окремі запитання; оцінка активності студентів у процесі занять, внесених пропозицій, оригінальних рішень, уточнень і визначень, доповнень попередніх відповідей і т. ін.; письмова (до 45 хв.) контрольна робота;

- *контроль у позанавчальний час*: перевірка перебігу виконання домашніх завдань, індивідуальних навчальних завдань; перевірка конспектів лекцій і рекомендованої літератури: перевірка і оцінка рефератів; індивідуальна співбесіда зі студентом на консультаціях тощо;

стандартизований контроль знань: застосування тестової методики з альтернативним вибором відповідей.

Рубіжний (модульний) контроль: індивідуальне або у групове, усне або письмове опитування; модульна контрольна робота; колоквиум.

Підсумковий контроль з курсу: залік, екзамен.

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час аудиторних занять, консультацій, організації самостійної роботи у формі контролю навчального матеріалу запланованого на самостійне опрацювання.

Оцінка за ІНДЗ виставляється на основі перевіреного викладачем звіту про виконану роботу.

11. Схема нарахування балів, які отримують студенти Залік (І семестр)

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальне завдання										СРС	Контрольна робота	ІНДЗ	Сума
Розділ 1													
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	20	16	30	100
4	3	2	4	4	4	4	4	4	1				
34													

T1, T2 ... T10 – теми розділів.

Екзамен (ІІ семестр)

Поточне тестування та самостійна робота										СРС	Контрольна робота	Разом	Екзаме н	Сума
Розділ 2														
T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	20	9	60	Макс. - 40	100
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20					
1	4	4	4	4	3	2	4	4	1					
31														

T11, T12 ... T20 – теми розділів.

Критерії оцінювання знань

Робота на лекційному занятті оцінюється максимально у 1 бал (1*10=10 балів). Критерії нарахування балів:

1 бал – студент приймає активну участь в лекційному занятті: уважно слухає, конспектує, аналізує теоретичний матеріал, приймає участь в дискусії,

відповідає на запитання лектора, наводить приклади, сам активно ставить запитання.

0,5 бали – студент приймає достатньо активну участь у занятті: уважно слухає і конспектує матеріал лекції, інколи приймає участь у обговоренні.

Робота на практичному занятті оцінюється максимально у 3 бали ($3 \cdot 8 = 24$ балів в *I семестрі* та $3 \cdot 7 = 21$ в *II семестрі*). Критерії нарахування балів:

3 бали – студент приймає активну участь в усіх видах роботи на практичному занятті, демонструє глибоке знання теоретичного матеріалу, виявляє вміння аналізувати психічні явища, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, пояснює онтогенез психічних процесів, емоційно-вольової сфери, індивідуально-психологічних властивостей тощо.

2 бали – студент приймає достатньо активну участь в практичному занятті (проте не у всіх видах роботи), демонструє достатні, проте не досить глибокі знання теоретичного матеріалу. Може наводити приклади, коментувати психічні явища, проте є незначні труднощі у розумінні системних зв'язків.

1 бал - студент приймає участь в практичному занятті, проте його активність має характер пасивного слухання відповідей однокласників та епізодичних коментарів, з яких видно, що студент розуміє теоретичний матеріал. При виконанні практичних завдань не дотримується послідовності аналізу, допускає помилки, потребує допомоги викладача.

Виконання завдань самостійної роботи оцінюється максимально в 2 бали за завдання до певної теми модуля. Враховується самостійність, якість, повнота, вчасність виконання завдання.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання – оцінюється в 30 балів (15 балів за виконання психодіагностик + 15 балів за формулювання узагальнюючих висновків). При цьому враховується те, наскільки в повному об'ємі виконане завдання, його зміст, оформлення, вчасність.

Контрольні роботи – максимальна кількість балів – 16 – *I семестр*, 9 – *II семестр*. Для проведення контрольних робіт розроблено тестові контрольні завдання.

Підсумковий контроль у I семестрі проводиться у формі диференційованого **заліку** в останній тиждень семестру. Підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів:

- за активність під час лекційних занять (максимальна кількість – 10 балів за семестр);
- поточного контролю на практичних заняттях (максимальна кількість балів 24 за семестр);
- виконання самостійної роботи до кожної теми (максимальна кількість балів – 20 за семестр);
- виконання контрольних робіт (максимальна кількість балів – 16 за семестр);
- за виконане ІНДЗ (максимальна кількість балів – 30).

Підсумковий контроль у II семестрі проводиться у формі **екзамену**, який передбачає усні відповіді студентів. Максимальна кількість балів – 40. Білет з психології містить два питання різного характеру.

Перше питання білету передбачає послідовне та змістовне відтворення теоретичних знань з певної теми. Максимальна кількість балів – 20.

Друге питання білету передбачає демонстрування студентами психологічних знань прикладного характеру, що лежать в основі психологічної компетентності вчителя. Максимальна кількість балів – 20.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73	задовільно	
60-63		
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Рекомендована література

Основна

1. Ржевська-Штефан З.О., Клочек Л.В., Уличний І.Л. Основи психологічних наук. Навчально-методичне забезпечення самостійної роботи студентів ВНЗ// Кіровоград: РВВ КДПУ імені Володимира Винниченка, 2019. – 302 с.
2. Практикум з психології : психодіагностичні методики для самопізнання / упорядник Періг І.М. – Тернопіль : СМП «Тайп», 2017. – 116 с.

Допоміжна

1. Бех І.Д. Особистісно зорієнтоване виховання. – К.: ІЗМН МО України, 1998. – 204 с.
2. Вікова і педагогічна психологія: Навч. Посіб. / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська та ін. – К.: Каравела, 2006. – 344 с.
3. Вікова психологія / Під ред. Г.С.Костюка.- К.: Рад. школа, 1976.- 272 с
4. Власова О.І. Педагогічна психологія: Навч. посібник – К.: Либідь. 2005. – 400с.
5. Дуткевич Т.В. Загальна психологія. Теоретичний курс [текст] навч. посіб. / Т.В. Дуткевич. – К: Центр учбової літератури, 2016. – 388с.
6. Іонов І.А. Фізіологія вищої нервової діяльності (ВНД): навчальний посібник/ І.А Іонов, Т.Є. Комісова, А.В. Мамотенко, С.О. Шаповалов, Сукач

- О.М. Теремецька Н.Ф Катеринич О.О. – Х.: ФОП Петров В.В., – 2017. – 143с.
7. Максименко С.Д. Загальна психологія. Видання 3-є, перероблене та доповнене. Навчальний посібник. –К.: Центр учбової літератури, 2010. – 288с.
  8. Максименко С.Д. Розвиток психіки в онтогенезі: [В 2 т.]. – К.: Форум, 2002.
  9. Савчин М.В. Педагогічна психологія: Навч. посібник – К.: Академвидав, 2007. – 427 с.
  10. Савчин М.В., Василенко Л.П. Вікова психологія: Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2005. – 360с.
  11. Сергєєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасєка О.В. Вікова психологія. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 384 с.
  12. Сергєєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасєка О.В. Загальна психологія. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 384 с.
  13. Сергєєнкова О.П., Столярчук О.А.. Педагогічна психологія. Навч. посіб. – Київ «Центр учбової літератури», 2012. – 168 с.
  14. Усе про мотивацію / уклад. А. Г. Дербеньова. — Х. : Вид. група «Основа», 2012. — 207с.

13. Інформаційні ресурси

1. Булінг у школі: чому українські діти такі жорстокі? <https://www.bbc.com/ukrainian/features-44425003>
2. Кондратенко Л.О. Психологія первинної шкільної неуспішності: монографія/ Кондратенко Л.О. – Чернігів: Десна Поліграф, 2017. – 488 с. http://lib.iitta.gov.ua/709374/1/kondratenko_kniga_488str.pdf
3. Перевірте роботу вашого мозку за кілька секунд. http://tsikavapsyhologiya.blogspot.com/2015/01/blog-post_24.html
4. Протидія булінгу <http://lft.multycourse.com.ua/ua/page/22/103>
5. Психологічні причини неуспішності <https://osvita.ua/school/method/psychology/3482/>
6. Розлад дефіциту уваги та гіперактивності: що потрібно знати батькам і вчителям. <https://nus.org.ua/view/rozlad-defitsytu-uvagy-ta-giperaktyvnosti-shho-potribno-znaty-batkam-i-vchytelyam/>
7. Тест онлайн на визначення домінуючої півкулі і стилю навчання <https://psyttests.org/cognitive/solatN-run.html>
8. Чути себе: як боротись з професійним вигоранням у вчителів. <https://nus.org.ua/articles/chuty-sebe-yak-borotys-z-profesijnym-vygorannjam-u-vchyteliv/>
9. Як подолати дитячий негативізм? <https://dnz15pazlik.vn.ua/blog/yak-podolaty-dytyachyy-negatyvizm-slova-yakymy-varto-zaminyty-zvychni-zauvazhennya-v-storonu>
10. Як перевірити, чи готова дитина до школи. <https://nus.org.ua/view/yak-pereviryty-chy-gotova-dytyna-do-shkoly/>